

Maa- ja metsätalouden välisistä vuorosuhteista Suomen kansantaloudessa.

K. T. JUTILA.

Aina siitä asti kuin Suomessa on ollut kiinteätä asutusta, ovat maa- ja metsätalous olleet kansamme pääelinkeinoja. Aikojen kuluessa on näiden elinkeinojen tekniikassa ja järjestelyssä tosin tapahtunut melkoisia muutoksia, mutta sittenkin on niillä jatkuvasti ollut perustava merkitys ei vain kansantaloudellemme kokonaisuudessaan, mutta eritoten maatilataloudellemme, vieläpä koko maatalousväestömme toimeentulolle. Merkille pantavaa myös on se läheinen suhde ja vuorovaikutus, mikä näiden elinkeinojen välillä aina on vallinnut.

Seuraavan esityksen tarkoituksena onkin maatalouden ja metsätalouden välisten vuorosuhteiden luonnehtiminen Suomen kansantaloudessa eri kehitysvaiheissa, mutta varsinkin nykyoloissa, jolloin alkujaan maatalousväestön harjoittama puunjalostus on erikoistunut mahtavaksi puunjalostusteollisuudeksi.

1. Maa- ja metsätalouden välinen suhde 19. vuosisadan puolivälissä.

Aina 19. vuosisadan puoliväliin asti oli Suomen kansantaloudessa varsin vähän teollis-kaupallisia piirteitä. Niinpä maan 1 531 000 asukkaasta asui v. 1850 kaupungeissa vain 105 000 henkeä eli 6 %. Maalaisväestö eli edelleen *suljetun omavaraistalouden asteella*, jotenkin täydellisesti tuottaen itse ne harvalukuiset tarvikkeet, mitkä kuluttikin.

Silloin maatalous sanan laajassa merkityksessä oli maan miltei yksinomaisen elinkeino. GYLDÉNIN mukaan oli Suomessa v. 1852 438 000 ha peltoa ja 1 523 000 ha niittyä. Pelloilla oli vallalla kaksi- ja kolmijakoisviljelys. Niiden ojitus, muokkaus ja lannoitus oli varsin heikkoa. Peltoviljelyksestä saadut oljet sekä niityiltä korjattu heinä ynnä laidunruoho, lehdekset yms. jalostettiin kotieläinten avulla erilaisiksi karjataloustuotteiksi. Laiha eläinlanta, havuin sekoitettu,

oli miltei ainoa lannoitusaine. V. 1865 oli Suomessa 671 000 lehmää, koko nautakarjaluvun noustessa 954 000 päähän, 262 000 hevosta, 910 000 lammasta, 25 000 vuolta ja 227 000 sikaa.

Peltoalan ollessa suhteellisen pienen ja ainakin kolmanneksen siitä levätessä vuosittain kesantona sekä niittyheinän muodostaessa ainoan heinärehun, turvautui maatalousväestö tällöinkin, kuten niin monta vuosisataa aiemminkin, metsään ja metsämaahan useassa eri muodossa.

Tärkeä maanviljelyksen muoto oli edelleenkin *kaskiviljelys*. Siitä saatiin melkoinen osa viljasadosta ja nauriista, mm. paras vientiruus ja -kaura. Kasken jälkeen syntyi taas *ruohoisia laidunmaita*, joilta saatu kesävoi oli parasta vientivoita. Niinpä v. 1865 vietiin Suomesta 28 000 hl. ruista ja 2.3 milj. kiloa voita. Vielä 1870-luvun alussa arvioitiin Suomessa vuosittain kasketun vähintään 100 000 tynnyrialaa metsää. V. 1878 oli n. 3 % rukiista kylvetty kaskeen.

Paitsi puun tuhkaksi polttoa kasvinravintoaineiksi, käytettiin puuta paljon yksinomaisemmin ja surkeilemattomammin kuin nyt maaseudulla *rakennus-, aita-, poltto- ja kalustopuuna*.

Paitsi *havukuivikkeiksi* kautta maan, uhrattiin Pohjois-Suomessa suunnattomasti puuta myös poronhoitoon ns. *luppokuusina*, n. 60—100 naavaista kuusta poroa kohden talvessa pitäjissä, missä ei ollut niin viljalti jäkälää kuin Lapissa.

Varsinaista maatalousväestön harjoittamaa *puuhun pohjautuvaa vientiteollisuutta* oli kuitenkin *tervanpoltto* sekä *pi'en* ja *potaskan valmistus*, joihin kului suuria määriä puuta. V. 1859 vietiin Suomesta tervaa 143 000 tynnyriä, pikeä 3 500 tynnyriä ja potaskaa 29 000 leiviskää. Näiden vientiarvo oli 519 000 ruplaa, josta tervan osalle tuli 90 %. Koko viennistä oli tervan osuus n. 15 %.

Myös *lautojen* ja *lankkujen* teko vientiä varten oli vielä tällöin maatalousväestön tärkeänä sivuelinkeinona. Nämä tuotteet sahattiin käsin, vietiin rantakaupunkeihin omin hevosin jopa parinkymmenen penikulman takaa, ja vaihdettiin ostotuotteisiin, varsinkin suolaan. Lisäksi valmistettiin *astioita*. V. 1859 oli sahatavarain viennin arvo 1.8 milj. ruplaa, tehden runsaan $\frac{1}{3}$ koko viennistä. Sitäpaitsi vietiin *potaskaa* ja *polttopuuta*.

SOLDAN on laskenut, että vuoden 1859 tienoissa kulutettiin Suomessa puuta seuraavat määrät:

Kotimaassa:	Milj. kapujalkaa. ¹⁾	Erikseen	Yhteensä
Polttopuina	310		
Huoneitten ja laivain rakentamiseen, aitain tekoon ja käsitöihin	100		
Teollisuuteen	115		
Kaskeamiseen	42		567
Vientiin:			
Sahaustavaroiksi	19		
Tervaksi	19		
Potaskaksi	3.5		
Polttopuiksi	2.5	44	
	Yhteensä		711

Puun kulutus ilman metsäpaloja, joiden aiheuttamaa puuntuhoa ei SOLDAN voinut arvioida, nousi siis 711 milj. kapujalkaan, josta viennin osuus, ilman kaskimaiden vientiviljaa ja -voita, oli n. 6 %. — Vertauksen vuoksi mainittakoon, että rukiin, ohran ja kauran yhteissato oli Suomessa keskim. vv. 1861—65 6 159 000 hl.

Merkille pantavaa siis on, että metsien hyväksikäyttö 19. vuosisadan puolivälissä oli miltei yksinomaan maatalousväestön asiana: siten puunjalostuskin vientitavaroiksi oli sen tärkeitä sesonkielinkeinoja ja vaihtotavaran saantilähteitä.

2. Puunjalostus lohkeaa maatilataloudesta itsenäiseksi teollisuudeksi; maatalous käy karjatalousvaltaiseksi.

Suuri osa Suomesta 19. vuosisadan alkupuolella viedystä puutavarasta oli IGNATIUKSEN mukaan käsin sahattua. Siellä täällä oli tosin jo pieniä, pää-asiaassa vesivoimaisia *sahoja*, mutta niiden sahausmäärä oli, metsien loppumisen pelossa, rajoitettu: n. 180 pikkusahaa sai vuosittain sahata yhteensä vain n. 1/2 miljoonaa tukkia. Vasta vuoden 1857 asetus salli *höyryrahain* perustamisen, ja vihdoin v. 1861 tuli sahaliike vapaaksi. Nyt alkoi tällä teollisuuden alalla suurenmoinen nousukausi.

¹⁾ 1 kapujalka = 1 Suomen kuutiojalka.

Mutta puu oli saanut toisiakin koneellisen jalostuksen muotoja, sillä v. 1841 alkoi Suomessa pyöriä ensimmäinen *paperikone*. V. 1860 perustettiin taasen ensimmäinen *puuhiomo*; 1880-luvulla alettiin lisäksi *selluloosan valmistus*. Sahateollisuus keskittyi nyt suurten jokiemme suuseuduille, paperiteollisuus sitävastoin suurten vesiputoustemme ääreen, sekä selluloosan valmistus toisinaan myös sahojen yhteyteen.

Jo v. 1879 oli Suomessa 244 sahaa, 22 paperiteollisuuslaitosta sekä 66 muuta puunjalostuslaitosta. Näiden tuotto oli vastaavasti 23.3, 5.0 ja 0.5 milj. silloista markkaa. Samana vuonna vietiin teollisuustuotteita, pääasiassa puunjalostustuotteita, 71.4 milj. markan arvosta.

Tärkeimpään varsinaisen maatalouden tuotteiden vienti pysähtyi sitävastoin 22.7 milj. markkaan. Teollisuustuotteiden vienti nousi nyt 76 %:iin koko viennistä, joskin siinä oli melkoinen osa maalaisväestön käsinsahaamaa puutavaraa, jalostamatonta puuta sekä halkoja, yhteensä ehkä n. 3—4 milj. markan arvosta.

Väestömme nopea kasvu 19. vuosisadalla edellytti myös voimaperäisempää kansantaloutta kuin minkä vanha perintätavallinen maatalous kykeni väestöllemme tarjoamaan. Vuosina 1850—80 kasvoi väestömme 424 000 hengellä. Lisäksi kävi yhä vaikeammaksi saada omaa maata. Siksi lisääntyikin maanvuokraaja- ja torppariväestö, mutta varsinkin irtain väestö, nopeasti. Maaseudun yhteiskuntaolot alkoivat siten jo tällöin huonontua. Niinpä v. 1865 oli itsenäisiä henkilöitä Suomen maaseudulla enää 34 % maalaisväestöstä. Epäitsenäiset alkoivat siirtyä kaupunkiin, maaseudun teollisuus- ja liikennekeskuksiin tai matkata maasta pois.

Nopeasti kehittyvä *puunjalostusteollisuus* kiinnitti 19. vuosisadan loppupuoliskolla verraten paljon väestöä välittömään palvelukseensa: kun sen työntekijäin luku v. 1886 oli 10 100, nousi se v. 1900 jo 31 500:aan. Mutta lisäksi tulee se työansioiden lisääntymisen, minkä aiheuttivat puunjalostusteollisuuden raaka-aineen hankinta metsä-, uitto-, kuljetus- yms. työnä sekä puunjalostusteollisuuden väestön jokapäiväisistä tarpeista huolehtiminen. Sitäpaitsi mainittakoon tämän teollisuuden ammattikoulutuksen saaneiden henkilöiden yhä suureneva tarve.

Tehdasteollisuutena harjoitetun puunjalostusteollisuuden työpaikkoja oli v. 1899: sahoja 570, paperiteollisuuslaitoksia 64 ja muita puuteollisuuslaitoksia 46. Vastaavat tuottoarvot olivat 66.9, 24.9 ja 6.1 milj. markkaa. Teollisuustuotteiden vienti oli 134.5 miljoonaa ja maataloustuotteiden 50.4 milj. markkaa.

vat ja hinnat olivat edulliset, alkoi talouselämä hiljalleen elpyä ja tällöin myös maa- ja metsätalous sekä teollisuus.

Maatalouden kokonaistuotto nousi keskim. vuosina 1926—28 jo n. 7 000 milj. markkaan sekä maataloustuotteiden vienti 692 milj. markkaan eli 11.5 % viennin koko arvosta. Puunjalostusteollisuuksista oli kehittynyt eritoten *paperiteollisuus*, jonka vientiarvo nousi vuonna 1926—28 1 725 milj. markkaan, puutavaran viennin ollessa 3 460 milj. markkaa. Vastaavat osuudet koko viennistä olivat 28.6 ja 57.4 %.

Osoitettu kaunis taloudellinen kehitys häiriytyi kuitenkin pahasti vuosien 1928—35 pulan johdosta. Tämä pula kohtasi samalla kertaa sekä maa- että metsätaloutta, näiden tuotehintain erittäin ankarana laskuna, ilman että monien teollisten pääoma- ja kulutustavarain hinnat samanaikaisesti laskivat.

Maataloutta kohtasi lisäksi v. 1923 ankarampi ja v. 1928 lievämpi kato, pääasiassa kevätviljassa.

Metsätaloudessa oli ennen pulaa paras vuosi 1927, jolloin nim. yksityistilain omistajat saivat kantorahoina n. 1.5 miljardia markkaa sekä maatalousväestö metsätyöansiona lähes 1 miljardin markkaa. Sitten alkoi lasku, mikä saavutti aallon pohjan v. 1931, jolloin vastaava kantoraha oli enää 0.3 ja metsätyöansio runsas 0.2 miljardia markkaa so. vain noin $\frac{1}{5}$ parhaan vuoden rahatuloista metsästä. Kun maataloustuotteiden hinnat vastaavasti laskivat n. $\frac{1}{3}$:lla, ja maataloustyöväestön rahapalkat jotenkin samalla määrällä, vallitsi maaseudulla vaikea *rahapula pakkohuutokauppoineen*. Sittemmin on metsätilanne parantunut, saavuttaen v. 1935 jo jotenkin vuoden 1927 tason.

Myös maatalouspula on katsottava tulleen v. 1935 pääpiirteisään voitetuksi, vaikkakin maatalouden ylituotantohyödykkeiden hintoja on edelleen ollut tuettava vientipalkkioin sekä alituotantohyödykkeitä, kuten kotimarkkinatuotteitakin, tullein.

Maatalouden alalla on sen suojelus johtanut lisääntyvään omavaraisuuteen. Niinpä kulutuskautena 1934 oli leipäviljaomavaraisuus jo 82 % sekä kokonaisomavaraisuus 81 %. Mainittakoon vielä, että ruisomavaraisuus nousi vastaavasti 95 %:iin sekä vehnäomavaraisuus 40 %:iin, vastaavien lukujen vuosina 1911—13 ollessa 44 ja 2 %.

4. Maatilatalous — maa- ja metsätaloutta.

Maatalouden välittömässä käytössä on nykyisin koko maa-alastamme, 34.32 milj. hehtaaria, verraten pieni ala: v. 1929 peltoa

2.25 miljoonaa sekä niittyä ja laidunta 0.94 milj. ha so. yhteensä 3.19 milj. ha *maatalousmaata* eli runsas 9 % koko maa-alasta. *Metsää kasvavan maan* ala nousee sensijaan 25.26 milj. ha:iin eli 73.6 %:iin koko maa-alasta. Yksityismetsiä on tästä 12.9 milj. ha eli 52.1 %. Koko *puuvarastosta*, 1 620 milj. k-m³:stä, tuli yksityismetsien osalle 820 milj. k-m³ eli 50.6 % ja *vuotuudesta kasvusta*, 44.4 milj. k-m³:stä, 29.0 k-m³ eli 65.3 %.

Maataloutta harjoitettiin Suomessa v. 1929 299 809 sellaisella viljelmällä, jolla oli 0.25 ha tai sitä enemmän peltoa. Näistä oli 232 409:llä omaa metsää, kun 61 654 viljelmällä ei sitä sensijaan lainkaan esiintynyt. Viimemainituissa oli mm. 31 776 vuokratviljelmää.

Maatilametsistä eli *metsälöistä* oli 75.0 % eli 174 305 sellaisia, joilla oli korkeintaan 50 ha metsää, 21.4 % eli 49 827 sellaisia, joilla metsäala oli 50—300 ha sekä 3.6 % eli 8 277 sellaisia, joilla oli yli 300 ha metsää.

Metsätaloudella on Suomen maatilataloudessa näin ollen varsin huomattava merkitys.

Metsätalouden merkitystä maatilataloudelle todistaa sekin, että allekirjoittaneen arvion mukaan vuodelta 1922 oli koko *maatilavarallisuuden* arvosta, 31 974 milj. markasta, *metsävarallisuuden* osuus 13 166 milj. markkaa eli 41 % sekä koko *kansanvarallisuudesta*, n. 55 miljardista markasta, 24 %.

Maatalousvarallisuus oli vastaavasti 18 808 milj. markkaa eli 34 % kansanvarallisuudesta.

Maatalouskirjanpitotiloilla oli *metsätalouspääoman* osuus maanviljelijäin koko varallisuudesta tilivv. 1912—14 42 % ja tiliv. 1932 31 %, maatalousvarallisuuden osuuden ollessa vastaavasti 48 ja 58 %.

Kaikista *maanviljelijäin rahatuloista* saatiin kirjanpitotiloilla tilivv. 1912—14 maataloudesta 71.0 % ja metsätaloudesta 15.5 % sekä tilivv. 1926—28 vastaavasti 68.1 ja 18.0 %. Metsätalouden rahamenot ovat sensijaan olleet varsin mitättömät, vastaavasti 2.7 ja 3.1 % maanviljelijäin kaikista rahamenoista. Maataloudessa ne sensijaan nousivat 57.5:een ja 59.6 %:iin.

Metsätalous maatilalla onkin se taloudenhaara, joka antaa rahaa, mutta ei sitä paljon itse vaadi — niin kauvan, kun ei metsiä hoideta.

Mikä merkitys yksityismetsillä on *teollisuuden raaka-aineen* tyydyttäjänä, käy selville, kun mainitaan, että puunjalostusteollisuuden kuluttamasta raakapuusta, mikä esim. v. 1927 oli 18 milj., v. 1931 13 milj. ja v. 1934 19 milj. k-m³, on yksityismetsistä n. $\frac{3}{4}$. Puunjalostusteollisuuden raaka-aineen arvo oli tehtaalla v. 1928

2.29, v. 1932 1.32 ja v. 1935 2.11 miljardia markkaa, josta yksityismetsistä saadun puun arvo-osuus on 80—85 %.

Parhaina vuosina yksityismetsäin omistajat saavatkin myymästään puusta *rahatulona*, kuten jo mainittu, n. 1.5 miljardia markkaa. Kun maataloustuotteista saatu vuotuinen rahatulo nousee 3.3—3.8 miljardiin markkaan sekä päämyyntituotteen, maidon, myyntiarvo 1.6—2.0 miljardiin markkaan, käy ymmärrettäväksi metsästä saatujen rahatulojen suuri merkitys maanviljelijöille. Hakkuukautena 1933—34 saivat yksityismetsänomistajat metsähehtaaria kohden Suomen eri osissa seuraavasti:

Alue	Markkaa
Länsi-Suomessa	153
Itä- »	119
Pohjanmaalla	60
Pohjois-Suomessa	63
Keskim.	98

Länsi-Suomessa, missä metsien hehtaarintuotto on korkeampi kuin muualla maassa sekä liikenne- ja talousolot kehittyneemmät, on myös metsänmyynti hehtaaria kohden melkoista huomattavampi. Pohjois-Suomessa laajat maatilametsät korvaavat kuitenkin hehtaarilta saatua alhaista rahatuloa.

Pulavuosina 1931—33, jolloin maanviljelijäin metsänmyynti oli verraten vähäistä, 280—900 milj. markkaa, saivat kirjanpitoilalliset koko rahaylijäämästään *Sunilan* mukaan 55 % varsinaisesta maataloudesta, 22 % metsätaloudesta ja 23 % sivuansioistaan. Parempina vuosina on metsätalouden antama rahaylijäämä tietenkin melkoista merkittävämpi. Kun *sivuansioista* metsätyöt kuitenkin ovat tärkeimmät monille pienviljelijöillekin, käy selväksi, mikä merkitys maata omistavien maanviljelijäin taloudessa on metsästä saaduilla rahatuloilla siitä huolimatta, että maatalouden harjoittaminen jakautuu n. 300 000 viljelmän, mutta maatilametsätalouden vain n. 232 000 metsälön osalle.

Maatilanomistajaväestö, jota maatalousväestöstä on 1.2 milj. henkeä eli 65 %, ei saa metsätaloudesta vain rahatuloja metsää myymällä, vaan lisäksi myös *metsäntuotteita omaan talouteensa* sekä, kuten jo viitattu, myös *työansiota* omassa ja muiden metsissä.

SAAREN mukaan jakautui puun käyttö sekä HARTIKAISEN mukaan vastaava puun arvo Suomessa v. 1927 seuraavasti:

Käyttötapa	Milj. k-m ³	Milj. mk.
Jalostamattoman puun vienti	4.3	651
Teollisuuden puun käyttö:		
polttopuuta . 1 436 000 k-m ³		
raaka-ainetta 18 935 000 »	20.4	2 487
Liikenteen puun käyttö	1.4	160
Maaseutuväestön puun käyttö	12.9	590
Muu puun käyttö	1.9	220
Yhteensä	40.9	4 108

Tämän mukaan koko *maaseutuväestön*, jota v. 1927 oli 2 957 000 henkeä, osuus koko puunkäytöstä, 40.9 milj. k-m³:stä, oli vain 12.9 k-m³ eli 32 %. Varsinaisessa maatilataloudessa kulutettaneen vain n. 8—9 milj. k-m³ eli n. 20—22 % koko maan puunkulutuksesta. Teollisuuden osuus on sensijaan n. 20 milj. k-m³ eli n. 50 % koko kulutuksesta. Teollisuuspuun arvo-osuus on sitäkin suurempi, n. 60 % yhteensä 4 108 milj. markkaan kohoavasta puutavara-arvosta. Keskim. vuosina 1927—34 oli käytetyn puun raha-arvo Suomessa 3.5 miljardia markkaa. V. 1933 oli se vain 2.7 miljardia markkaa. Maatilanomistajien osuus lienee tällöin 2.0 à 3.0 miljardia markkaa. Puun käyttö määrää ja -arvo on siis varsin vaihteleva riippuen varsinkin sahaus-, sellulosa- ja paperitavara-suhdanteista maailman markkinoilla.

Keskimäärin ottaen on maaseudun väestön osuus vuosittain kulutetusta puumäärästä vain n. 17 %. Teollisuuden osuus nousee sensijaan n. 61 %:iin, muun käytön ollessa n. 22 %.

Käytetyn puutavaran arvoa määrättäessä on tällöin laskettu vientipuulle *job-arvo* sekä muulle puulle *omakustannusarvo* niiden käyttöpaikalla.

Kantoarvon lisäksi sisältyy käytetyn puun arvoon siis runsaasti työtä, *metsätaloustyötä*.

On luonnollista, että sen työn, mikä sisältyy itse maataloudessa vieläpä maaseudullakin kulutettuihin puihin, suorittaa miltei kokonaan maatalo- tai ainakin maatalousväestö. Onhan maatilataloudessa käytettävissä varsinaisessa maataloudessa, erittäinkin kasvinviljelyksessä, vähätöisenä talvipuoliskona joutilasta ihmis- ja hevostyövoimaa sekä kuljetusvälineitä ja muuta kalustoa.

Tämä *maa- ja metsätalouden välinen työvoima- ja tuotantovälineyhteys*, niinkuin sitä maatalouden liikeopissa kutsutaan, lisää näiden tuotantotekijäin kannattavaa käyttöä niissä sesonkimaisissa vuodenaika- ja talousoloissa, mitkä ovat oloillemme luonteenomaisia.

Yllämainitusta varsinaisen maatalouden ja metsätalouden symbiosista hyötty maatalous kokonaisuudessaan, mutta lisäksi muukin metsätaloutemme ja samalla koko kansantalous.

5. Metsätalous työansion antajana maatalousväestölle.

Varsinainen maatalous on Suomen suurin työnantaja, sillä esim. tiliv. 1932 oli varsinaisen maatalouden työkustannus 2.8 miljardia markkaa, josta oman perheen työn osuus 1.8 miljardia sekä palkkatyön 1.0 miljardia markkaa. Arvioitaessa miehen työpäivä 28 markaksi, oli maatalouden työntarjonta siis 100 milj. työpäivää.

Teollisuuden maksamain työpalkkain määrä oli v. 1932 vain 1.4 miljardia markkaa so. puolet varsinaisen maatalouden työkustannuksesta.

Maatalouden työkustannus 1 muunnettua peltohehtaaria kohden on n. 1 000 markkaa, ollen pientiloilla tällöin n. 1 500, mutta suurtiloilla vain n. 750 markkaa.

Metsätalouden työmenekki metsähehtaaria kohden on tähän verraten jotenkin alhainen.

SAARI on arvioinut, että v. 1927 oli metsä- ja uittotoissa 48 900 tapaturmavakuutettua vuosityöntekijää à 300 työpäivää, suorittaen siis 14.7 milj. työpäivää. Metsähallituksen omissa töissä oli 5 150 vuosityöntekijää, vastaten 1.5 milj. työpäivää. Maaseudun oman puunkäytön edellyttämä työmäärä olisi taas n. 5 milj. työpäivää. Näin saadaan kaikkiaan n. 21 milj. työpäivää, josta uittotyön osalle voidaan laskea 1.5—2.0 milj. työpäivää.

Pelkän metsätaloustyön osalle jää siis n. 19.5 milj. työpäivää. Kun tämä jaetaan metsäalalla, 25 milj. hehtaarilla, saadaan 1 hehtaaria kohden 0.8 työpäivää eli n. 32—40 markkaa työkustannusta vuodessa.

PÖNTYSEN on arvioinut, että v. 1934 tarvittiin suurten työnantajien työmailla metsätöihin, hakkuuseen ja ajoon, keskim. kuukaudessa 72 100 työntekijää, jolloin kiireellisimpinä kuukausina, tammi—maaliskuulla, 164 400—188 700—121 600 miestä, mutta metsätaloudessa vähätöisellä elokuulla vain 11 500 miestä. Metsätyöläisistä on arvioitu olevan n. 62 % viljelmänhaltijoita. V. 1935 oli metsätyöntekijöistä suuremmilla metsätyömailla viljelmänhaltijoita: tekomiestä 52 % sekä ajomiestä 84 %.

PELTTARIN mukaan on nykyisin yli puolet kaikista hakkuutyömaista metsänomistajien omia työmaita, joskaan ne eivät ole työväestöltään suuria. Näillä työmailla on viljelmäväestön osuus todennäköisesti edellistä vieläkin korkeampi.

Hevosmäärä oli PÖNTYSEN mukaan suurtyönantajien metsätyömailla v. 1934 keskim. 16 900 kuukautta kohden. Tammi—maaliskuulla tarvittiin 57 800—69 400—42 200 hevosta, mutta heinä—elokuulla vain 100.

Uittotyöntekijöiden luku nousi v. 1934 3 530:een kuukaudessa, jolloin touko—kesäkuulla 10 730 ja 10 000:een, mutta joulukuulla vain 170:een.

Kaikkiaan tarvittiin v. 1934 markkinapuiden metsä- ja uittotyöhön keskim. kuukaudessa 75 630 työntekijää.

Työpäivissä tarvittiin:

Jalkapäiviä	16 187 200
Uittopäiviä	1 134 300
Hevospäiviä	4 268 800

PELTTARI on arvioinut, että yksityismetsätalouden alalta v. 1933 teetetyt työt olivat metsänhoidon, puutavaran valmistuksen ja kuljetuksen yms. alalla 27.6 milj. miespäivätyötä ja 5.4 milj. hevospäivätyötä. Miespäivätöistä oli Suomen eteläpuoliskolla 23.7 milj. ja pohjoispuoliskolla 3.9 milj. päivätyötä; hevospäivätyöt jakaantuivat vastaavasti 4.7 ja 0.7 milj. päivätyöhön.

Jos työt yksityismetsissä voitaisiin suorittaa tasaisesti ympäri vuoden, olisi sen tarvitsemain työläisten luku 75 920 ja hevosten 16 200. Jos yksityismetsien kasvu saataisiin kaksinkertaistumaan, vastaisi yksityismetsien työntarjonta n. 140 000 työläistä ja 28 000 hevosta ympäri vuoden. Tämä tietäisi mm., että talvityöttömyys tai muu »rokulinpito» maaseudulla vähenisi melkoisesti.

Maatilojen hevosenpidolle metsätyöt ovat edullisia, sillä ne alentavat hevospäivätyön keskimääräistä kustannusta. Niinpä kirjanpilotiloilla on laskettu, tiliv. 1933, että kun hevosen työpäiväin luku vuodessa oli 144, oli päivätyön kustannus 26:— markkaa. Mutta kun työpäiväin luku nousi 189:ään, aleni sanottu kustannus 16:20 markkaan. Työpäiväin luvun laskiessa 100:aan, nousi hevospäivätyön hinta sitävastoin 43:20 markkaan.

Varsinkin pientiloilla, missä hevoselle ei tilalla ole riittävästi ajoja, mutta hevosen peruskustannus nousee n. 1 500 markkaan ja

muu kustannus, so. pääasiassa rehut, n. 1 800—2 500 markkaan, on välttämätöntä saada lisäajoja. Näitä tarjoaa lähinnä metsätalous.

WILLANDTIN ja allekirjoittaneen suorittamien tutkimusten mukaan viljelmät (I), joilla oli muunnettu peltoala keskim. 2 ha ja 0.4 hevosta viljelmää kohden, saivat v. 1929 lähes 1 400 markkaa viljelmää kohden metsäajoista. Edelleen 4.8 ha muunnettua peltoa käsittävät viljelmät (II), joilla oli 0.9 hevosta, saivat vastaavasti 1 400 markkaa; 8.2 muunnetun peltohehtaarin viljelmillä (III) olivat vastaavat luvut 1.2 hevosta ja 700 markkaa. — Kokonaistulot eri suuruusluokissa olivat metsätaloustöistä tilan ulkopuolella: I 3 165, II 2 582 ja III 1 393 markkaa vuodessa.

Pientilallinen voi saada edullisissa metsäajoissa jopa suurimman osan hevosensa pitokustannuksista peittoon ja siten halvan hevostyön tilalleen metsätalouden turvin. Kun hän itse poikineen tai apumiehineen on hevosensa kanssa metsätöissä, ehkäpä vielä kaikki talon eväin, on metsätalous silloin hyvänä tukena pienviljelykselle, lisäansion antajana sen väestölle sekä pienviljelys toisaalta metsätaloudelle pysyvän, hyvän työvoiman tarjoajana.

Jos pientilallisella sitäpaitsi on vielä itsellensä hieman myyntimetsää, jota pieneltäkin metsäalalta aina liikenee, kun se vain hyvin hoidetaan, tarjoaa pienikin maatilametsä hänelle varsinaisessa taloudessa joutilaana aikana, varsinkin syksyisin, kun suurhakuut muiden metsissä eivät vielä ole alkaneet, tuottavaa työtä ja rahatuloja, joilla hän voi parantaa pientilansa maatalouspuolta ja kohottaa elintasoansa.

Pienmetsätalouden kohottaminen edellyttää kuitenkin sekä hoitotekniikan kehittämiseksi että metsäntuotteiden myynnin järjestämiseksi *metsänhoitoyhdistystoiminnan tehostamista*.

Metsätalouden voimaperäistyessä voi myös syntyä *varsinaisia metsätyöläisiä*. Mutta metsätalouden sesonkiluonteen huomioonottaen kuin myös sen, että yhä suurempi osa puusta jalostetaan teollista tietä maailman markkinoita varten, joutuen metsätalous siten yhä enemmän yleismaailmallisten suhdannevaihtelujen alaiseksi, on varmempaa ja sosiaalisesti edullisempaa, että varsinaisellakin metsätyöläisellä on oma koti *pienoismaatalouksineen*, joihin voi rokuli- ja työttömyysaikoina turvautua. Tämä on viime aikoina todettu mm. Ruotsin Norlannissa.

WUORISTO toteaa Suomessa, Pohjois-Suomen metsätyöväen oloista tekemässään tutkimuksessa saman, mainitessaan, että: »Yleisenä loppuvetona Perä-Pohjolan metsätyöläisten maanomistussuhteista

voidaan sanoa, että enemmän kuin puolet metsätyöläisistä omistavat maata ja että perheellisistä työläisistä on maata omistavia aineiston perusteella 83 %».

6. Loppupäätelmiä.

Maatalous, metsätalous ja näihin molempiin nojautuva puunjalostusteollisuus ovat se kolmijalka, mihin Suomen kansantalous ensisijassa nyt, kuten aikaisemminkin, vaikka toisessa muodossa, nojautuu. Näiden kolmen tuotannonalan etuyhteys on ilmeinen ja ne tukevat toinen toisiansa, jos niitä vain taitavasti ja oikeudenmukaisesti johdetaan.

Näiden elinkeinojen rinnalla ei tietenkään ole unohdettava nopeasti kehittyvää kotimarkkinateollisuutta, liikennettä ja vapaita ammatteja. Mutta sittenkin kolme ensinmainittua ovat Suomen *»avainteollisuuksia»*.

Maataloudella on työvoimaa, rehua, hevosia ja kuljetusvälineitä. Se tarjoaa elävää voimaa ja ruoka-aineet koko kansakunnalle. Metsätalous tuottaa taas puuta. Tämän jalostamiseen perustuu vuorostaan vientiteollisuutemme, joka tuo pääosin valutan maahan. Puuta ei saada kuitenkaan metsistä ulos ilman maatalousväestöä hevosineen, eikä kansamme saa yleistä elämisen varmuutta, varsinkaan vaikeina aikoina, ilman maataloutta. Ilman puunjalostusta ei metsilämme taasen olisi paljoakaan arvoa eikä meillä metsäansioita ja rahaa.

Maatalouden, metsätalouden ja teollisuuden välisen yhteistyön entisestään tehostaminen sekä niiden välisten vuorosuhteiden edelleen voimistuttaminen antavat parhaat takeet kansallisesta kokonaisuudestamme, sivistyksemme jatkuvasta kohoamisesta sekä aineellisen ja henkisen hyvän oikeudenmukaisesta jakautumisesta kansalaisten kesken.